

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 21. októbra 2020 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Smernica 2011/83/EÚ – Článok 16 písm. c) – Právo na odstúpenie od zmluvy – Výnimky – Tovar vyrobený podľa špecifikácií spotrebiteľa alebo jasne na mieru – Tovar, ktorý už obchodník začal vyrábať“

Vo veci C-529/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Amtsgericht Potsdam (Okresný súd Postupim, Nemecko) z 12. júna 2019 a doručený Súdnemu dvoru 11. júla 2019, ktorý súvisí s konaním:

Möbel Kraft GmbH & Co. KG

proti

ML,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: sudkyňa C. Toader, vykonávajúca funkciu predsedníčky šiestej komory, sudcovia M. Safjan (spravodajca) a N. Jääskinen,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Möbel Kraft GmbH & Co. KG, v zastúpení: J. Jeep, Rechtsanwalt,
- ML, v zastúpení: R. Sterzel, Rechtsanwalt,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Hödlmayr, B.-R. Killmann a C. Valero, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 16 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 2011, s. 64).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi nemeckou spoločnosťou Möbel Kraft GmbH & Co. KG, ktorá predáva nábytok, a ML, spotrebiteľom, vo veci žaloby o náhradu škody v dôsledku odstúpenia od zmluvy uzavretej medzi týmito zmluvnými stranami zo strany ML.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 7, 40 a 49 smernice 2011/83 znejú:
„(7) Úplná harmonizácia niektorých kľúčových regulačných aspektov by mala podstatne zvýšiť právnu istotu pre spotrebiteľov i obchodníkov. Spotrebiteľia aj obchodníci by mali mať možnosť spoliehať sa na jednotný regulačný rámec založený na jasne vymedzených právnych pojmoch upravujúcich určité aspekty zmlúv uzatváraných medzi podnikateľmi a spotrebiteľmi v celej Únii. ...
...
(40) V súčasnosti existujú rozdiely v dĺžke lehôt na odstúpenie od zmluvy medzi jednotlivými členskými štátmi, ako aj medzi zmluvami uzatvorenými na diaľku a mimo prevádzkových priestorov, čo spôsobuje právnu neistotu a náklady na súlad s pravidlami. ...
...
(49) Pre zmluvy uzavreté na diaľku a zmluvy uzavreté mimo prevádzkových priestorov by mali existovať určité výnimky z práva na odstúpenie od zmluvy. Uplatňovanie práva na odstúpenie od zmluvy by mohlo byť nevhodné napríklad vzhľadom na povahu určitého tovaru alebo služieb. ... Právo na odstúpenie od zmluvy by sa nemalo uplatňovať v prípade tovaru, ktorý je vyrobený podľa špecifikácií spotrebiteľa alebo ktorý je jasne vyrobený na mieru, ako sú napríklad záclony šité na mieru, ako ani v prípade tovaru, ktorý je svojou povahou po dodaní neoddeliteľne zmiešaný s inými položkami, napríklad v prípade dodávok paliva. ...“
- 4 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Vymedzenia pojmov“, stanovuje:
„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
...
3. ‚tovar‘ je akýkoľvek hmotný hnuťelný predmet s výnimkou predmetov predávaných na základe výkonu exekúcie alebo na základe iných zákonných rozhodnutí; voda, plyn a elektrina sa považujú za ‚tovar‘ v zmysle tejto smernice, keď sa predávajú v obmedzenom objeme alebo v určenom množstve;
4. ‚tovar zhotovený podľa špecifikácií zadaných spotrebiteľom‘ je tovar, ktorý nie je prefabrikovaný a ktorý je vyrobený na základe individuálneho výberu alebo rozhodnutia spotrebiteľa;

...

7. „zmluva uzavretá na diaľku“ je akákoľvek zmluva uzavretá medzi obchodníkom a spotrebiteľom v rámci systému predaja alebo poskytovania služieb organizovaného na diaľku bez súčasnej fyzickej prítomnosti obchodníka a spotrebiteľa výhradne s využitím jedného alebo viacerých prostriedkov komunikácie na diaľku, a to až do uzavretia zmluvy vrátane tohto okamihu;
8. „zmluva uzatvorená mimo prevádzkových priestorov“ je akákoľvek zmluva medzi obchodníkom a spotrebiteľom:
- a) uzatvorená za súčasnej fyzickej prítomnosti obchodníka a spotrebiteľa na mieste, ktoré nie je prevádzkovým priestorom obchodníka;

...

- c) uzatvorená v prevádzkových priestoroch obchodníka alebo prostredníctvom prostriedkov komunikácie na diaľku hneď po tom, ako bol spotrebiteľ osobne a individuálne oslovený na mieste, ktoré nie je prevádzkovým priestorom obchodníka, za súčasnej fyzickej prítomnosti obchodníka a spotrebiteľa, alebo

...

9. „prevádzkové priestory“ sú:
- a) akékoľvek nehnuteľné maloobchodné priestory, kde obchodník vykonáva trvalo svoju činnosť, alebo
 - b) akékoľvek hnuteľné maloobchodné priestory, kde obchodník zvyčajne vykonáva svoju činnosť,

...“

- 5 Článok 6 uvedenej smernice, nazvaný „Požiadavky na informácie v prípade zmlúv uzavretých na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov“, v odseku 1 stanovuje:

„Predtým, ako sa zmluva uzavretá na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov či akákoľvek zodpovedajúca ponuka stane pre spotrebiteľa záväznou, obchodník mu jasným a zrozumiteľným spôsobom poskytne tieto informácie:

...

- h) v prípade, že existuje právo na odstúpenie od zmluvy, podmienky, lehotu a postupy na uplatnenie tohto práva v súlade s článkom 11 ods. 1, ako aj vzorový formulár na odstúpenie od zmluvy uvedený v časti B prílohy I;

...

- k) v prípade, že sa právo na odstúpenie od zmluvy neposkytuje v súlade s článkom 16, informáciu, že spotrebiteľ nebude môcť využiť právo na odstúpenie od zmluvy, alebo ak je to vhodné, informáciu o okolnostiach, za akých spotrebiteľ právo na odstúpenie od zmluvy stráca;

...“

- 6 Článok 9 tej istej smernice, nazvaný „Právo na odstúpenie od zmluvy“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Pokiaľ sa neuplatnia výnimky stanovené v článku 16, spotrebiteľ má 14-dňovú lehotu na odstúpenie od zmluvy uzatvorenej na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov bez toho, aby uviedol dôvod, ako aj bez toho, aby znášal iné náklady ako tie, ktoré sú ustanovené v článku 13 ods. 2 a článku 14.“

7 Článok 16 smernice 2011/83, nazvaný „Výnimky z práva na odstúpenie od zmluvy“, znie:

„Členské štáty neustanovia právo na odstúpenie od zmluvy uvedené v článkoch 9 až 15 v súvislosti so zmluvami uzavretými na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov, pokiaľ ide:

a) o zmluvy o službách, u ktorých došlo k úplnému poskytnutiu služby, ak sa jej poskytovanie začalo s predchádzajúcim výslovným súhlasom spotrebiteľa, pričom spotrebiteľ uznal, že po úplnom vykonaní zmluvy obchodníkom stratí právo na odstúpenie od zmluvy;

...

c) o dodanie tovaru vyrobeného podľa špecifikácií spotrebiteľa alebo vyrobeného jasne na mieru;

...

e) dodanie zapečateného tovaru, ktorý nie je vhodné vrátiť z dôvodu ochrany zdravia alebo z hygienických dôvodov a ktorý bol po dodaní rozpečatený;

...

i) o dodanie zapečatených zvukových záznamov alebo zapečatených obrazových záznamov alebo zapečateného počítačového softvéru, ktoré boli po dodaní rozpečatené;

...

m) o dodanie digitálneho obsahu nedodávaného na hmotnom nosiči, ak sa jeho poskytovanie začalo s predchádzajúcim výslovným súhlasom spotrebiteľa, pričom spotrebiteľ uznal, že tým stráca právo na odstúpenie od zmluvy.“

Nemecké právo

8 V súlade s § 312g ods. 2 bodom 1 Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník), ktorým sa do nemeckého práva preberá článok 16 smernice 2011/83, právo na odstúpenie od zmluvy sa neuplatňuje v prípade zmlúv o dodaní tovaru, ktorý nie je prefabrikovaný a pre jeho výrobu je smerodajný individuálny výber spotrebiteľa alebo ktorý je jasne prispôbený jeho potrebám.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

9 ML uzavrel na obchodnom veľtrhu so spoločnosťou Möbel Kraft kúpnu zmluvu týkajúcu sa vstavanej kuchynskej linky (ďalej len „predmetná zmluva“). Keďže ML následne uplatnil právo na odstúpenie od zmluvy a z tohto dôvodu odmietol prevziať dodávku uvedenej kuchynskej linky, Möbel Kraft podala na vnútroštátny súd, Amtsgericht Potsdam (Okresný súd Postupim, Nemecko), žalobu o náhradu škody z dôvodu neplnenia predmetnej zmluvy zo strany ML.

10 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že časti kuchynskej linky, o ktorú ide v predmetnej zmluve, ktorých výrobu Möbel Kraft ešte nezačala v čase, keď sa ML rozhodol odstúpiť od tejto zmluvy, mala zmontovať iná firma na digitálnej výrobnnej linke podľa diernych štítkov a vstavať doma u žalovaného zamestnancami nie tejto inej spoločnosti, ale spoločnosti Möbel Kraft. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti dodáva, že prefabrikované časti kuchynskej linky by sa dali bez straty pre obchodníka demontovať, pretože len zadná stena, pracovná doska, ako aj sokel a bočnice boli upravené na mieste a neboli opätovne použiteľné inde.

- 11 Uvedený súd si kladie otázku, či v súlade s § 312g ods. 2 bodom 1 Občianskeho zákonníka je právo na odstúpenie od zmluvy na dodanie tovaru vyrobeného podľa špecifikácií spotrebiteľa alebo jasne na mieru vylúčené, ak:
- a) v čase odstúpenia od zmluvy predávajúci ešte nezačal montovať jednotlivé časti, ktoré tvoria tovar;
 - b) tovar by prispôbil na mieste sám predávajúci, nie prostredníctvom tretej osoby, a
 - c) tovar by sa dal opäť uviesť do stavu pred individualizáciou za nízke náklady na demontáž, a to približne vo výške 5 percent hodnoty tovaru.
- 12 V tejto súvislosti vnútroštátny súd spresňuje, že Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) v rámci svojej judikatúry predchádzajúcej nadobudnutiu účinnosti smernice 2011/83 rozhodol, že právo na odstúpenie od zmluvy nie je vylúčené, ak tovar možno bez straty vzhľadom na jeho podstatu a funkčnosť uviesť do predošlého stavu pred individualizáciou za relatívne nízke náklady. Najvyšší nemecký súd usúdil, že v prípade počítača vyrobeného podľa špecifikácií kupujúceho, náklady na demontáž vo výške 5 % hodnoty tovaru boli relatívne nízke.
- 13 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu ďalej vyplýva, že podľa judikatúry Oberlandesgericht Stuttgart (Vyšší krajský súd Stuttgart, Nemecko) kupujúci individualizovaného tovaru nie je oprávnený uplatniť svoje právo na odstúpenie od zmluvy, aj keď obchodník ešte nezačal s výrobou tovaru alebo s jeho prispôbením osobným potrebám spotrebiteľa. Časť nemeckej doktríny však nesúhlasí s týmto stanoviskom vyjadreným v judikatúre.
- 14 Za týchto podmienok Amtsgericht Potsdam (Okresný súd Postupim) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:
- „Je právo na odstúpenie od zmluvy podľa článku 16 písm. c) smernice 2011/83 vylúčené aj vtedy, ak sa tovar síce vyrobí podľa špecifikácie spotrebiteľa, predávajúci však ešte nezačal s výrobou a prispôbenie u samotného spotrebiteľa by uskutočnil sám, nie prostredníctvom tretej osoby? Záleží na tom, či by sa tovar dal znova uviesť do stavu pred individuálnym prispôbením len s nepatrnými nákladmi na demontáž, napríklad približne vo výške 5 percent hodnoty tovaru?“

O prejudiciálnej otázke

- 15 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 16 písm. c) smernice 2011/83 vykladať v tom zmysle, že výnimku z práva na odstúpenie od zmluvy stanovenú v tomto ustanovení možno uplatniť voči spotrebiteľovi, ktorý uzavrel zmluvu mimo prevádzkových priestorov týkajúcu sa predaja tovaru, ktorý sa má vyhotoviť podľa jeho špecifikácií, hoci obchodník ešte nezačal s výrobou uvedeného tovaru.
- 16 Na úvod treba konštatovať, že zmluvu uzavretú na obchodnom veľtrhu možno kvalifikovať ako „zmluvu uzatvorenú mimo prevádzkových priestorov“ v zmysle článku 2 bodu 8 smernice 2011/83 pod podmienkou, že k uzavretiu zmluvy nedošlo v stánku obchodného veľtrhu, ktorý možno považovať za „prevádzkové priestory“ v zmysle článku 2 bodu 9 tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. augusta 2018, Verbraucherzentrale Berlin, C-485/17, EU:C:2018:642, body 43 až 46).
- 17 Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby v súlade s judikatúrou uvedenou v predchádzajúcom bode overil, či sa vzhľadom na skutkové okolnosti, ktoré mu boli predložené na posúdenie, má dotknutá zmluva považovať za „zmluvu uzatvorenú mimo prevádzkových priestorov“ v zmysle článku 2 bodu 8 smernice 2011/83.

- 18 V prípade kladnej odpovede treba pripomenúť, že články 9 až 15 smernice 2011/83 priznávajú spotrebiteľovi právo na odstúpenie od zmluvy najmä po uzavretí zmluvy mimo prevádzkových priestorov v zmysle článku 2 bodu 8 tejto smernice a stanovujú podmienky a spôsoby uplatnenia tohto práva.
- 19 V súlade s článkom 9 ods. 1 smernice 2011/83 má spotrebiteľ v zásade štrnásťdňovú lehotu na odstúpenie od zmluvy uzatvorenej mimo prevádzkových priestorov bez toho, aby znášal iné náklady ako tie, ktoré sú stanovené v článku 13 ods. 2 a článku 14 tejto smernice.
- 20 Článok 16 uvedenej smernice však stanovuje výnimky z práva na odstúpenie od zmluvy, a to najmä v prípade zmlúv uzavretých mimo prevádzkových priestorov, ktoré sa týkajú dodania tovaru vyrobeného podľa špecifikácií spotrebiteľa alebo vyrobeného jasne na mieru, ktorý je uvedený v písmene c) tohto článku.
- 21 V tejto súvislosti podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rozsahu, v akom ustanovenia práva Únie neodkazujú na právo členských štátov s cieľom určiť ich zmysel a rozsah pôsobnosti, tieto ustanovenia si vyžadujú v celej Únii autonómny a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať nielen ich znenie, ale aj kontext týchto ustanovení a cieľ sledovaný predmetnou právnou úpravou (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2020, AFMB, C-610/18, EU:C:2020:565, bod 50 a citovanú judikatúru).
- 22 Zo znenia tohto článku 16 vyplýva, že členské štáty sú povinné vo vnútroštátnej právnej úprave preberajúcej smernicu 2011/83 stanoviť, že spotrebiteľ sa nemôže dovolávať svojho práva na odstúpenie od zmluvy, ak po uzavretí zmluvy mimo prevádzkových priestorov nastali určité udalosti. To isté platí pre okolnosti uvedené v písmenách a), e), i) a m) uvedeného článku 16, ktoré súvisia s plnením takejto zmluvy.
- 23 Podľa týchto ustanovení sa táto výnimka týka „zmlúv o službách, u ktorých došlo k úplnému poskytnutiu služby, ak sa jej poskytovanie začalo s predchádzajúcim výslovným súhlasom spotrebiteľa“, „dodania zapečateného tovaru, ktorý nie je vhodné vrátiť z dôvodu ochrany zdravia alebo z hygienických dôvodov a ktorý bol po dodaní rozpečatený“, „dodania zapečatených zvukových záznamov alebo zapečatených obrazových záznamov alebo zapečateného počítačového softvéru, ktoré boli po dodaní rozpečatené“, ako aj „dodania digitálneho obsahu nedodávaného na hmotnom nosiči, ak sa jeho poskytovanie začalo s predchádzajúcim výslovným súhlasom spotrebiteľa“.
- 24 Napriek tomu, nič v znení článku 16 písm. c) smernice 2011/83 nenaznačuje, že výnimka z práva na odstúpenie od zmluvy, ktorú toto ustanovenie stanovuje, závisí od akejkoľvek udalosti, ktorá nastane po uzavretí zmluvy mimo prevádzkových priestorov týkajúcej sa „dodania tovaru vyrobeného podľa špecifikácií spotrebiteľa alebo vyrobeného jasne na mieru“. Práve naopak, z tohto znenia výslovne vyplýva, že táto výnimka je vlastná samotnému predmetu takejto zmluvy, t. j. výrobe tovaru zhotoveného podľa špecifikácií zadávaných spotrebiteľom v zmysle článku 2 bodu 4 tejto smernice, takže na tohto spotrebiteľa sa táto výnimka uplatňuje ihneď, bez toho, aby bola podriadená vzniku takejto udalosti, a nezávisle od toho, či došlo k úplnému splneniu uvedenej zmluvy alebo či práve dochádza k jej plneniu zo strany obchodníka.
- 25 Uvedený výklad v súlade so znením článku 16 písm. c) smernice 2011/83 je podporený kontextom, do ktorého patrí článok 16 písm. c) smernice 2011/83, najmä pokiaľ ide o povinnosť stanovenú v článku 6 ods. 1 písm. h) a k) tejto smernice informovať spotrebiteľa predtým, ako je viazaný zmluvou uzavretou na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov, alebo ponukou rovnakého druhu, o existencii alebo neexistencii práva na odstúpenie od zmluvy.
- 26 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 1 tejto smernice má za cieľ zabezpečiť, aby boli spotrebiteľovi pred uzavretím zmluvy oznámené tak informácie o zmluvných podmienkach a dôsledkoch tohto uzavretia, čo umožní tomuto spotrebiteľovi, aby sa rozhodol, či s obchodníkom

zmluvu uzatvorí, ako aj informácie potrebné na riadne splnenie danej zmluvy a predovšetkým na výkon jeho práv, najmä práva na odstúpenie od zmluvy (rozsudok z 10. júla 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, bod 43 a citovaná judikatúra).

- 27 Situácia, v ktorej by existencia práva spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy závisela od budúcej udalosti, ktorej uskutočnenie závisí od rozhodnutia obchodníka, by však nebola zlučiteľná s touto predzmluvnou informačnou povinnosťou.
- 28 Okrem toho, pokiaľ ide o ciele sledované smernicou 2011/83, najmä z odôvodnení 7 a 40 tejto smernice vyplýva, že jej cieľom je posilniť právnu istotu transakcií medzi obchodníkom a spotrebiteľom.
- 29 Treba usúdiť, že výklad článku 16 písm. c) smernice 2011/83 uvedený v bode 24 tohto rozsudku prispieva k dosiahnutiu tohto cieľa, keďže umožňuje vyhnúť sa situácii, v ktorej by existencia alebo neexistencia práva spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy závisela od štádia postupu pri plnení tejto zmluvy zo strany obchodníka, o ktorom spotrebiteľ vo všeobecnosti nie je informovaný a na ktoré nemá žiaden vplyv.
- 30 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že na položenú otázku treba odpovedať tak, že článok 16 písm. c) smernice 2011/83 sa má vykladať v tom zmysle, že výnimku z práva na odstúpenie od zmluvy stanovenú v tomto ustanovení možno uplatniť voči spotrebiteľovi, ktorý uzavrel zmluvu mimo prevádzkových priestorov týkajúcu sa predaja tovaru, ktorý sa má vyrobiť podľa jeho špecifikácií, bez ohľadu na to, či obchodník začal s výrobou uvedeného tovaru.

O trovách

- 31 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 16 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, sa má vykladať v tom zmysle, že výnimku z práva na odstúpenie od zmluvy stanovenú v tomto ustanovení možno uplatniť voči spotrebiteľovi, ktorý uzavrel zmluvu mimo prevádzkových priestorov týkajúcu sa predaja tovaru, ktorý sa má vyrobiť podľa jeho špecifikácií, bez ohľadu na to, či obchodník začal s výrobou uvedeného tovaru.

Podpisy